

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 454/2023-5

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Miloša Maďara a Rastislava Kaššáka prerokoval vyhlásenie sudcu Ústavného súdu Slovenskej republiky Libora Duľa o jeho zaujatosti v konaní vo veci vedenej na Ústavnom súde Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1820/2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Sudca Ústavného súdu Slovenskej republiky Libor Duľa **je vylúčený** z konania a rozhodovania vo veci vedenej Ústavným súdom Slovenskej republiky pod sp. zn. Rvp 1820/2023.
2. Toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia Ústavným súdom Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Skutkový stav a vyhlásenie

1. Sudca IV. senátu ústavného súdu Libor Duľa listom z 27. júla 2023 podľa § 50 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) vyhlásil svoju zaujatosť vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1820/2023 z dôvodov podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre jeho pomer k sťažovateľovi.
2. Z vyhlásenia zaujatosti sudcu ústavného súdu Libora Duľa, členovi IV. senátu ústavného súdu, vyplýva, že vec vedená ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1820/2023 mu bola pridelená ako sudcovi spravodajcovi. Predmetom konania je rozhodovanie o ústavnej sťažnosti sťažovateľky ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky Jany Dubovcovej proti rozhodnutiu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky č. k. 32D/15/2021-318 z 8. marca 2023, ktorým bol disciplinárne obvinený sudca Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) [REDACTED] [REDACTED] oslobodený spod disciplinárneho návrhu podaného bývalou ministerkou spravodlivosti.
3. Sudca ústavného súdu Libor Duľa vo vyhlásení uviedol, že uvedeného sudcu dlhoročne pozná ako člena trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu, a to nielen ako bývalý predseda tohto kolégia,

ale aj ako osobný priateľ dotknutého sudcu, keď je taký jeho (stále aktuálny) subjektívny postoj relevantnému okoliu právnickej verejnosti dobre známy z odborných a zo spoločenských podujatí usporadúvaných v predmetnom personálnom spektre. Nejde len o kolegiálnu, ale aj o profesijnú konformný postoj neprekonateľný kladný osobný pomer, ktorý mu podľa prirodzených kritérií (ne)zaujatosti bráni rozhodovať vo veci ústavnosúdného prieskumu napadnutého rozhodnutia o disciplinárnej zodpovednosti [REDACTED] (v prípade prieskumu rozhodnutia tohto sudcu v zverenej mu agende by taký problém nenastal). Tým je subjektívne, ale aj objektívne splnená premisa podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde, teda osobná zaujatosť, ako aj možnosť mať pochybnosti o jeho nezaujatosti so zreteľom na pomer k účastníkovi konania. Postupuje teda podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde a vyhlasuje svoju zaujatosť na účel rozhodnutia iného senátu ústavného súdu podľa § 51 ods. 2 zákona o ústavnom súde, či je vylúčený z konania a rozhodovania v už označenej veci.

4. Pokynom predsedu ústavného súdu z 27. júla 2023 bolo oznámenie pridelené do senátu I. ÚS (ďalej len „námietkový senát“) na ďalší postup podľa čl. IV bodu 1 písm. a) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2023 do 31. decembra 2023 (ďalej len „rozvrh práce“) v zmysle § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde [čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce].

II.

Relevantná právna úprava a posúdenie veci ústavným súdom

5. Podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu je vylúčený z konania a rozhodovania vo veci, ak so zreteľom na jeho pomer k veci, účastníkom konania, zúčastnenej osobe alebo ich zástupcom možno mať pochybnosti o jeho nezaujatosti. Dôvodom na vylúčenie sudcu ústavného súdu nie sú okolnosti, ktoré spočívajú v postupe sudcu ústavného súdu v konaní o prerokúvanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach na ústavnom súde.

6. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sudca ústavného súdu môže sám vyhlásiť svoju zaujatosť vo veci; musí tak urobiť písomne bezodkladne a uviesť jej dôvody. Na opakované vyhlásenia zaujatosti vo veci vyhlásené tým istým sudcom ústavného súdu z toho istého dôvodu ústavný súd neprihliadne, ak už o predchádzajúcom vyhlásení sudcu ústavného súdu o svojej zaujatosti vo veci rozhodol.

7. Podľa čl. IV bodu 1 písm. a) rozvrhu práce o vylúčení sudcu pri rozhodovaní v senáte podľa § 51 ods. 2 prvej vety zákona o ústavnom súde rozhoduje prvý senát, ak ide o sudcov štvrtého senátu.

8. Nestrannosť sudcu v konkrétnom konaní znamená prejednávanie a rozhodovanie veci len na základe objektívne zistených skutočností a na základe práva, bez predsudkov, bez pomeru (pozitívneho alebo negatívneho) k predmetu sporu, účastníkom konania, ich zástupcom alebo k iným zúčastneným osobám a bez akéhokoľvek ovplyvnenia, „*sine ira et studio*“. Poskytnutie súdnej ochrany nestranným sudcom tvorí podstatu spravodlivej súdnej ochrany.

9. Nestrannosť má stránku subjektívnu a stránku objektívnu, a tie sú overované rovnomennými testami. Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) zdôrazňuje význam nestrannosti sudcu pre dôveru verejnosti v súdnictvo, a to jednak vo všeobecnosti (porov. rozsudok Olujic proti

Chorvátsku z 5. 2. 2005, sťažnosť č. 22330/05, bod 57), ale osobitne pri objektívnom teste (porov. rozsudok Kinský proti Českej republike z 9. 2. 2012, sťažnosť č. 42856/06, bod 87).

10. Pokiaľ ide o subjektívny test, nestrannosť sudcu sa musí predpokladať, pokiaľ nie je preukázaný opak (pozri rozsudok Wettstein proti Švajčiarsku z 21. 12. 2000, sťažnosť č. 33958/96, bod 43). Vo vzťahu k objektívnemu testu musí byť posúdené, či, odhliadnuc od správania sudcu, existujú zistiteľné skutočnosti, ktoré môžu vyvolávať pochybnosti o nestrannosti sudcu. Rozhodujúce pritom je, či takéto obavy môžu byť objektívne odôvodnené (tamtiež, bod 44).

11. Námietskový senát ústavného súdu po preskúmaní obsahu spisu vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1820/2023 a dôvodov uvedených vo vyhlásení sudcu IV. senátu ústavného súdu Libora Duľu dospel k záveru, že sú splnené zákonné podmienky na jeho vylúčenie z konania a rozhodovania o predmetnej veci.

12. Ústavný súd vzal zo subjektívneho hľadiska do úvahy, že sudca ústavného súdu Libor Duľa výslovne svoju zaujatosť vyhlásil (podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde), nielen oznámil možné dôvody svojho vylúčenia (podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Formulačný rozdiel medzi týmito ustanoveniami zákona o ústavnom súde možno vidieť v subjektívnom postoji sudcu – ak si je vedomý existencie dôvodu vylúčenia, ale jeho intenzitu nepovažuje za dostatočnú, učiní oznámenie podľa § 49 ods. 4 zákona o ústavnom súde, ak sa so zisteným dôvodom vylúčenia vnútorne stotožní, vyhlási svoju subjektívnu zaujatosť podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde (porovnaj *Macejková, I., Bárány, E., Baricová, J., Fiačan, I., Holländer, P., Svák, J. a kolektív. Zákon o Ústavnom súde Slovenskej republiky. Komentár. 1. vydanie. Bratislava : C. H. Beck, 2020. s. 289*).

13. Pokiaľ ide o objektívne hľadisko nestrannosti, ústavný súd zastáva názor, že pretrvávajúci priateľský vzťah medzi sťažovateľom a sudcom ústavného súdu Liborom Duľom predstavuje skutočnosť, ktorá je dostačujúca na vznik pochybnosti o nezaujatosti sudcu ústavného súdu Libora Duľu v danej veci.

14. Vo všeobecnosti kolegiálna medzi posudzovanými subjektmi neprekračujúca medze profesionality vzájomných vzťahov nepostačuje z objektívneho hľadiska k vzniku pochybnosti o zaujatosti, a preto bez ďalšieho nie je ani dôvodom na vylúčenie sudcu z pojednávania a rozhodovania v konkrétnej veci (*mutatis mutandis* IV. ÚS 124/2010, II. ÚS 36/2012). Avšak v prípade, že by takýto vzájomný vzťah prerástol cez rýdzo profesionálny rámec a nadobudol tak charakter bližšieho priateľského, prípadne negatívneho súkromného vzťahu (zodpovedajúcej intenzity), mohlo by ísť o okolnosť vzbudzujúcu odôvodnené pochybnosti o nezaujatosti (k tomu pozri aj uznesenie najvyššieho súdu č. k. 4 Nc 6/2015 z 8. júna 2015). Aj v zmysle judikatúry EŠLP priateľský vzťah, teda vzťah nad rámec bežného kolegiálneho či profesionálneho vzťahu, môže u objektívneho pozorovateľa vyvolať pochybnosti o nezaujatosti dotknutého sudcu (porov. rozsudok vo veci Steck-Risch a ďalší proti Lichtenštajnsku z 19. 5. 2005, sťažnosť č. 63151/00, bod 48).

15. Ústavný súd tak vzhľadom na uvedené konštatuje, že v tomto prípade sú naplnené podmienky podľa § 49 ods. 1 zákona o ústavnom súde na vylúčenie sudcu Libora Duľu z konania a rozhodovania vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. Rvp 1820/2023, a preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výroku tohto uznesenia.

III.

K právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia

16. Podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde rozhodnutie ústavného súdu nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť dňom jeho doručenia poslednému z účastníkov konania pred ústavným súdom, ak tento zákon v § 83, § 90, § 100, § 108, § 150, § 168, § 175 alebo § 179 neustanovuje inak alebo ak nevyplýva iné z rozhodnutia ústavného súdu.

17. Ústavný súd v záujme rýchlosti a plynulosti konania rozhodol podľa § 70 ods. 1 zákona o ústavnom súde tak, že toto uznesenie nadobúda právoplatnosť a vykonateľnosť okamihom jeho prijatia ústavným súdom (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 15. augusta 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu